

Sygn. akt VIII U 148/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia (del.) Magdalena Kimel
Protokolant	Mirosława Wandachowicz

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2019 r. w Gliwicach

sprawy J. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o ustalenie kapitału początkowego, wysokość emerytury

na skutek odwołania J. H.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 14 grudnia 2018r **nr** (...) -2010

z dnia 17 grudnia 2018r. **nr** (...)

- zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że przyznaje odwołującemu J. H. prawo do przeliczenia podstawy wymiaru emerytury z zastosowaniem wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 164,39 % od dnia 1 listopada 2018r.;
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz odwołującego J. H. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) sędzia del. Magdalena Kimel

Sygn. akt VIII U 148/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 grudnia 2018 r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. działając na podstawie art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, odmówił ubezpieczonemu J. H. prawa do ponownego ustalenia wysokości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r., albowiem przedłożone dowody po wydaniu uprzedniej decyzji w tym przedmiocie nie wpływają na zmianę jego wysokości.

Decyzją z dnia 17 grudnia 2018 r. organ rentowy na podstawie art. 114 ustawy emerytalnej organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do ponownego obliczenia emerytury z uwzględnieniem przeliczonego kapitału początkowego. W uzasadnieniu wskazał, że przedłożone przez ubezpieczonego dokumenty nie wpływają na wysokość kapitału początkowego, a zatem nie mają one również wpływu na wysokość emerytury.

Z powyższymi decyzjami nie zgodził się ubezpieczony. Wniósł odwołanie, w którym domagał się przeliczenia kapitału początkowego z wykorzystaniem informacji obejmujących rzeczywiście uzyskiwane przez niego wynagrodzenie, a nie w oparciu o minimalne wynagrodzenie za pracę. Domagał się również zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie. Zaznaczył również, że z uwagi na brak dokumentacji płacowej, przyjął w ślad za poprzednimi decyzjami, że w okresach od 30 września 1971 r. do 31 grudnia 1976 r., od 1 lutego 1977 r. do 28 lutego 1977 r., od 1 sierpnia 1977 r. do 31 sierpnia 1977 r., od 1 kwietnia 1978 r. do 30 kwietnia 1978 r., od 1 grudnia 1978 r. do 31 grudnia 1978 r., od 1 maja 1979 r. do 31 grudnia 1979 r. ubezpieczony osiągał minimalne wynagrodzenie za pracę.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. H. (ur. (...)) pracował w KWK (...) w G. w okresie od 30 września 1971 r. do 31 grudnia 1985 r., z tym że w okresach:

- od 30 września 1971 r. do 30 marca 1973 r. jako ładowacz pod ziemią,
- od 1 kwietnia 1973 r. do 30 czerwca 1974 r. jako młodszy górnik pod ziemią,
- od 1 lipca 1974 r. do 31 grudnia 1985 r. jako górnik pod ziemią.

W dniu 19 grudnia 1971 r. ubezpieczony zawarł związek małżeński.

W okresie od 1971 r. do 1979 r. ubezpieczony pracował co najmniej przez 1 niedzielę w miesiącu. Ponadto przez 1/2 dniówek pracował na II zmianie. Pracował również w święta.

W okresie od 28 marca 1986 r. do 31 marca 1989 r. pracował jako lakiernik w Przedsiębiorstwie (...) w G., po czym rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej w przedmiocie lakiernictwa samochodowego.

Decyzją z dnia 18 czerwca 2010 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do wcześniejszej emerytury na zasadzie art. 184 ustawy emerytalnej.

W dniu 14 września 2017 r. ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o emeryturę z powszechnego wieku emerytalnego. Decyzjami z 25 października 2017 r. i 7 listopada 2017 r. organ rentowy ustalił ubezpieczonemu kapitał początkowy.

Decyzją z dnia 23 listopada 2017 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od 1 października 2017 r. Wypłata tego świadczenia została zawieszona, było ono mniej korzystne dla ubezpieczonego niż ww. emerytura z obniżonego wieku emerytalnego.

W dniu 27 grudnia 2017 r. ubezpieczony wniósł do organu rentowego o ponowne obliczenie emerytury. Decyzjami z 10 stycznia 2018 r. i 19 stycznia 2018 r. organ rentowy ponownie ustalił ubezpieczonemu kapitał początkowy. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z lat 1977-1986r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 150,96%. Z kolei za okresy od 30 września 1971 r. do 31 grudnia 1976 r., od 1 lutego 1977 r. do 28 lutego 1977 r., od 1 sierpnia 1977 r. do 31 sierpnia 1977 r., od 1 kwietnia 1978 r. do 30 kwietnia 1978 r., od 1 grudnia 1978 r. do 31 grudnia 1978 r., od 1 maja 1979 r. do 31 grudnia 1979 r. przyjęto minimalne wynagrodzenie za pracę, albowiem ubezpieczony nie udokumentował za ten okres faktycznych zarobków.

W dniu 16 lutego 2018 r. organ rentowy przeliczył emeryturę ubezpieczonego i podjął jej wypłatę. Decyzja zawierała kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego obliczonego w decyzji z dnia 19 stycznia 2018 r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999r. Do ustalenia wysokości kapitału początkowego oddział ZUS przyjął:

- wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 150,96% liczony z 10 kolejnych lat od 1977-1986,
- podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1843,06 zł obliczoną jako kwotę bazową i wwpw (1220,89 x 150,96%),
- okresy składkowe łącznie: 28 lat, 11 miesięcy, 8 dni tj. 347 miesięcy,
- okresy nieskładkowe: 5 miesięcy, 2 dni li. 5 miesięcy,
- współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31.12.1998r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 86,20%
- wysokość 24% kwoty bazowej: 293,01 zł
- średnie dalsze trwanie życia: 209 miesięcy

Zgodnie z powyższą decyzją, kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999r. wyniósł 198 700,48 zł.

W dniu 5 listopada 2018 r. ubezpieczony wniósł o przeliczenie emerytury przez wyliczenie nowej wysokości kapitału początkowego uwzględniającego nowo wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru zawierający faktyczną wysokość wynagrodzenia za nieudokumentowane dotychczas okresy pracy w KWK (...) od 1971 r. do 1979 r. Do wniosku dołączył kopie kart obiegowych, kopie świadectw pracy oraz kopie kartotek personalnych.

Decyzją z dnia 14 grudnia 2018 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do ponownego ustalenia kapitału początkowego, albowiem przedłożone dowody w ocenie organu rentowego nie wpłynęły na jego wysokość.

W związku z powyższym, w dniu 17 grudnia 2018 r. organ rentowy wydał decyzję, w której odmówił ubezpieczonemu prawa do ponownego obliczenia emerytury z uwzględnieniem przeliczonego kapitału początkowego.

Decyzje z 14 i 17 grudnia 2018 r. zostały przez ubezpieczonego zaskarżone i skutkowały wszczęciem niniejszego postępowania.

Następnie dopuszczono nowe dowody w postaci akt osobowych. W trakcie postępowania, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego Z. T., któremu zlecił opracowanie opinii na okoliczność odtworzenia wynagrodzenia ubezpieczonego za okresy nieudokumentowane z KWK (...) w oparciu o akta osobowe, przepisy branżowe. Biegły winien wyliczyć kapitał początkowy odwołującego w najkorzystniejszym wariantcie.

Do wyliczeń wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury za lata od 1980- 1982, 1983-1985 i 1986-1989 roku, biegły uwzględnił dane z zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu ZUS Rp-7, a za lata 1989-1998 z danych dotyczących prowadzonej przez ubezpieczonego działalności gospodarczej.

Biegły dokonał odtworzenia wynagrodzenia ubezpieczonego za okres nieudokumentowany, tj. za lata 1971-1979 i w wyliczanych wynagrodzeniach ujął:

- wynagrodzenie zasadnicze - jako suma wynagrodzenia podstawowego wyliczonego jako iloczyn stawki dniówkowej i ilości dni pracy wg normatywnego czasu pracy oraz normalnego wynagrodzenia za pracę w niedziele (stawka płacy zasadniczej i ilości dniówek pracy w niedziele). Szczegółowy opis stawek w poszczególnych okresach tak jak w tabeli poniżej

- dodatek za pracę poza 1 zmianą obowiązywał od 1 października 1974r. 10% - na podstawie par. 4 ust. 2 uchwały Rady Ministrów nr 230/74 z 27 września 1974r., a od 1 stycznia 1975r. na podstawie 31 załącznika nr I Układu Zbiorowego Pracy dla Przemysłu Węglowego z dnia 1 stycznia 1975 roku,

- dodatek za pracę w niedziele przyjmując, że ubezpieczony pracował przynajmniej 1 niedziele w każdym miesiącu na podstawie: do 31 grudnia 1974r. zgodnie z art. 17 Zbiorowego Układu Pracy obowiązującego od 01.04.1957r. przysługiwał dodatek w wysokości 100% oprócz normalnego wynagrodzenia za ilość przepracowanych w danym miesiącu niedziel; od 1 stycznia 1975r. - dodatek w wysokości 100% oprócz normalnego wynagrodzenia za ilość przepracowanych w danym miesiącu niedziel na podstawie art. 8 Układu Zbiorowego Pracy dla Przemysłu Węglowego z dnia 1 stycznia 1975 roku,

- specjalne wynagrodzenie z tytułu Karty Górnika - Szczegóły dotyczące stawek oraz podstawy naliczenia tych stawek biegły opisuje w tabeli poniżej

- deputat węglowy - za cały okres zatrudnienia zgodnie ze stawkami obowiązującymi w danym okresie. Biegły w wyliczanych wynagrodzeniach ujął wartość deputatu węglowego w ilości 2 tony/rok a od stycznia 1972r. 8 ton/rok (data zawarcia związku małżeńskiego 09.12.1971r.) zgodnie z art. 21 Zbiorowego Układu Pracy dla pracowników fizycznych i umysłowych zatrudnionych w zakładach pracy Ministerstwa Górnictwa i Energetyki obowiązujący od 1 kwietnia 1957 roku oraz z załącznikiem nr 41 do Układu Zbiorowego Pracy dla Przemysłu Węglowego obowiązującego od 1 stycznia 1975 roku.

W badanym okresie od 1971 do 1979 podstawy wymiaru składek nie stanowiły wypłaty z funduszu zakładowego (indywidualne nagrody roczne tzw. trzynastki i czternastki). Z uwagi na powyższe wynagrodzenia tzw. 13-tki i 14-tki i nie zostały ujęte w wyliczeniach i kwotach stanowiących podstawę wymiaru składek. Inne składniki takie jak premie, które być może ubezpieczony nie zostały uwzględnione, gdyż nie dowodów na to, że ubezpieczony je otrzymywał.

Okres	Kat. zaszeregowania	Płaca podstawowa	Karta Górnika	Deputat węglowy	Dodatek z pracę poza I zmianą	Dodatek za pracę w niedziele	
od	do	Stawka na dniówkę					
1971-09-30	1973-03-31	kat. III	88.00 zł	Od stycznia 1972r. - 6,40 zł/dniówkę praca pod ziemia w przodkach - okres pracy do 2 lat III kategoria zaszeregowania - ustalone na podstawie	Ilość 2 tony/rok a od stycznia 1972r. 8 ton/rok (data zawarcia związku małżeńskiego 99 grudnia 1971r.) Cena za 1 tonę węgla deputatowego	dodatek za pracę na II zmianie obowiązywał od 1 października 1974r. 10%-na podstawie par. 4 ust. 2 uchwały Rady Ministrów nr 230/74 z	do 31 grudnia 1974r. dodatek w wysokości 100% - zgodnie z art. 17 Zbiorowego Układu Pracy z 1 kwietnia 1957r.

				<p>tabeli nr I stawek specjalnego wy nagrodzenia z "Karty Górnika" załącznik nr 12 do protokołu dodatkowego nr 265/PW z dnia 5 grudnia 1968r. oraz biorąc pod uwagę par. 14 załącznika nr 1 do ZUP z 1957 roku.</p>	<p>od 1971 roku - 550zł</p>	<p>27 września 1974r., a od 1 stycznia 1975r. na podstawie par. 31 załącznika nr 1 Układu Zbiorowego Pracy dla Przemysłu Węglowego z dnia 1 stycznia 1975 roku. Biegły do wyliczeń przyjmuje, że 1/2 dniówek odwołujący pracował na II zmianie.</p>	<p>dodatek w wysokości 100%, -od 1 stycznia 1975r. - dodatek w wysokości 100% oprócz normalnego wynagrodzenia za ilość przepracowanych w danym miesiącu niedziel na podstawie art. 8 Układu Zbiorowego Pracy dla Przemysłu Węglowego z dnia 1 stycznia 1975 roku</p>
1973-04-01	1974-06-30	kat. IV	102,00 zł	<p>7.40 zł/dniówkę praca pod ziemia w przodkach - okres pracy do 2 lat IV kategoria zaszeregowania - ustalone na podstawie tabeli nr 1 stawek specjalnego wynagrodzenia z "Karty' Górnika" załącznik nr 12 do protokołu dodatkowego</p>			

				<p>nr 265/ PW z dnia 5 grudnia 1968r.</p> <p>Od października 1973r. - 11,10 zł/ dniówkę - praca pod ziemia w przodkach - okres pracy ponad 2-5 lat, IV kategoria zaszeregowania.</p> <p>Od lutego 1974r. 1530 zł/dniówkę - okres pracy ponad 2-5 lat - ustalone na podstawie tabeli stawek specjalnego wynagrodzenia z "Karty Górnika" załącznik nr 8 do protokołu dodatkowego nr 342/ PW z dnia 24 stycznia 1974r.</p>	
1974-07-01	1979-12-31	kat. V	148,00 zł	<p>17,40 zł/ dniówkę - okres pracy ponad 2-5 lat. V kat. zasz. - ustalone na</p>	

podstawie
tabeli
stawek
specjalnego
wynagrodzenia
z "Karty
Górnika"
załącznik nr
8 do
protokołu
dodatkowego
nr 342/
PW z dnia
24 stycznia
1974r.

Od
października
1974r. -
17.40 zł/
dniówkę
naliczane w
podwójnej
wysokości
miesięcznie
na
podstawie
uchwały
Rady
Ministrów
nr 230/74 z
dnia
27.09.1974r.
- okres
pracy
ponad 2-5
lat.

Od 1
stycznia
1975r. 17,40
zł/dniówkę
podwyższone
o 100% -
par. 25.
załącznika
nr 1 do UZP
dla PW z
1975r.

				Od października 1976r. - 23.20 zł/ dniówkę podwyższone o 100% - okres pracy ponad 5-10 lat
--	--	--	--	---

Stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy (w^o/o) za lata od 1971 do 1998 do ustalenia wwpw kapitału początkowego kształtuje się następująco:

<i>Lp.</i>	<i>Rok</i>	<i>zarobki- dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (w zł)</i>	<i>kwota rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłaszanego za rok kalendarzowy (w zł)</i>	<i>Wskaźnik wynagrodzenia razem do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (w^o /o)</i>	<i>Liczba miesięcy podlegani ubezpieczeniu do wypłaty kapitału początkowego</i>	<i>Przeciętne miesięczne wynagrodzenie do wypłaty kapitału początkowego</i>	<i>Wskaźnik wynagrodzenia do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (w^o /o)</i>	<i>Wskaźnik z kolejnych lat</i>
1	1971	7 670,67	28 296,00	27,11	4	9 432,00	81,33	
2.	1972	31 986,40	30 108,00	106,24	12	30 108,00	106,24	
3	1973	36 144,80	33 576,00	107,65	12	33 576,00	107,65	
4	1974	42 371,50	38 220,00	110,86	12	38 220,00	110,86	
5	1975	58 610,30	46 956,00	124,82	12	46 956,00	124,82	
6	1976	67 777,80	51 372,00	131,94	12	51 372,00	131,94	

7	1977	81 688,35	55 152,00	148,11	12	55 152,00	148,11	
8	1978	98 727,13	58 644,00	168,35	12	58 644,00	168,35	
9	1979	76 935,66	63 924,00	120,35	12	63 924,00	120,35	
10	1980	31 002,00	72 480,00	42,77	12	72 480,00	42,77	114,24
11	1981	121 806,00	92 268,00	132,01	12	92 268,00	132,01	119,31
12	1982	278 902,00	139 572,00	199,83	12	139 572,00	199,83	128,67
13	1983	423 772,00	173 700,00	243,97	12	173 700,00	243,97	142,30
14	1984	516 075,00	202 056,00	255,41	12	202 056,00	255,41	156,76
15	1985	482 938,00	240 060,00	201,17	12	240 060,00	201,17	164,39
16	1986	197 112,00	289 140,00	68,17	10	240 950,00	81,81	159,38
17	1987	316 503,00	350 208,00	90,38	12	350 208,00	90,38	153,61
18	1988	518 795,00	637 080,00	81,43	12	637 080, 00	81,43	144,91
19	1989	526 954,00	2 481 096,00	21,24	6	1 240 548,00	42,48	137,13
20	1990	4 176 416,00	12 355 644,00	33,80	11	11 326 007,00	36,87	1 36,54
21	1991	10 949 221,00	21 240 000,00	51,55	12	21 240 000,00	51,55	128,49

22	1992	17 614 800,00	35 220 000, 00	50,01	12	35 220 000, 00	50,01	113,51
23	1993	25 879 200,00	47 940 000,00	53,98	12	47 940 000,00	53,98	94,5 1
24	1994	34 467 000,00	63 936 900,00	53,91	12	63 936 000,00	53,91	74,36
25	1995	4 637,20	8 431,44	55,00	12	8 431,44	55,00	59,74
26	1996	5 967,52	10 476,00	56,96	12	10 476,00	56,96	57,26
27	1997	7 359,09	12 743,16	57,75	12	12 743,16	57,75	53,99
28	1998	7 958,77	14 873,88	53,51	12	14 873,88	53,51	51,20

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wariancie z 10 kolejnych lat z okresu przed 1999 rokiem przedstawia się w następujący sposób:

Lp.	za rok kalendarzowy	zarobki-dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (w zł)	kwota rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłaszanego za rok kalendarzowy (w zł)	stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy (w %)
1	1976	67 777,80	51 372,00	131,94
2	1977	81 688,35	55 152,00	148,11
3	1978	98 727,13	58 644,00	168,35
4	1979	76 935,66	63 924,00	120,35
5	1980	31 002,00	72 480,00	42,77
6	1981	121 806,00	92 268,00	132,01

7	1982	278 902,00	139 572,00	199,83
8	1983	423 772,00	173 700,00	243,97
9	1984	516 075,00	202 056,00	255,41
10	1985	482 938,00	240 060,00	201,17
SUMA:	1 643,91			
Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego	164,39%			

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wariancie z 20 najlepszych lat z całego okresu ubezpieczenia przez 1999 rokiem kształtuje się w następujący sposób:

Lp.	za rok kalendarzowy	zarobki-dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (w zł)	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie - do wyliczenia wwpw kapitału początkowego (w zł)	Wskaźnik wynagrodzenia razem do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia (w %)
/	1971	7 670,67	9 432,00	81,33
2	1972	31 986,40	30 108,00	106,24
3	1973	36 144,80	33 576,00	107,65
4	1974	42 371,50	38220,00	110,86
5	1975	58 610,30	46 956,00	124,82
6	1976	67 777,80	51 372,00	131,94
7	1977	81 688,35	55 152,00	148,11

8	1978	98 727,13	58644,00	168,35
9	1979	76 935,66	63 924,00	120,35
10	1981	121 806,00	92 268,00	132,01
11	1982	278 902,00	139 572,00	199,83
12	1983	423 772,00	173 700,00	243,97
13	1984	516 075,00	202 056,00	255,41
14	1985	482 938,00	240060,00	201,17
15	1986	197 112,00	240 950,00	81,81
16	1987	316 503,00	350 208,00	90,38
17	1988	518 795,00	637 080,00	81,43
18	1995	4 637,20	8 431,44	55,00
19	1996	5 967,52	10 476,00	56,96
20	1997	7 359,09	12 743,16	57,75
SUMA:	2 555,37			
Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego	127,77%			

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego; aktach osobowych ubezpieczonego; zeznań ubezpieczonego złożonych na rozprawie w dniu 17 kwietnia 2019 r. (k.18); opinii sporządzonej przez biegłego sądowego Z. T. w dniu 13 września 2019 r. (k.28-59).

Sąd dał wiarę zeznaniom ubezpieczonego, albowiem są one spójne, logiczne i przekonywujące. Posłużył one następnie do sformułowania tezy dowodowej dla biegłego sądowego.

Sąd podzielił wnioski wynikające z opinii sporządzonej przez biegłego Z. T.. Opinia została sporządzona w sposób fachowy i rzetelny. Biegły w sposób precyzyjny odtworzył wynagrodzenie ubezpieczonego za okres niedokumentowany od 1971 r. do 1979 r, mając na uwadze dokumentację pracowniczą, zeznania ubezpieczonego oraz obowiązujące wówczas przepisy branżowe. Do obliczeń biegły uwzględnił tylko te składniki wynagrodzenia, co do których nie ma wątpliwości, że ubezpieczony je otrzymywał, czyli: wynagrodzenie zasadnicze, Kartę Górnika, deputat węglowy, dodatek za pracę poza I zmianą oraz dodatek za pracę w niedzielę przyjmując, że ubezpieczony pracował przynajmniej 1 niedzielę w każdym miesiącu. Następnie biegły obliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w dwóch wariantach, który w wariacie korzystniejszym, tj. obejmującym 10 kolejnych lat z okresu przed 1999 rokiem wyniósł 164,39 % i okazał się wyższy niż dotychczas ustalony, który wynosił 150,96%. Oznacza to, że wbrew twierdzeniom organu rentowego, ubezpieczony w spornym okresie faktycznie osiągał wyższe zarobki niż przyjął to organ rentowy.

Ubezpieczony nie wniósł zastrzeżeń do ww. opinii. Z kolei organ rentowy nie zakwestionował obliczonego przez biegłego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 164,39%, lecz nie zgadzał się ustaloną przez biegłego wysokością kapitału początkowego.

Sąd uznał zebrany w sprawie materiał dowodowy za spójny i kompletny, a przez to mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania ubezpieczonego zasługują na uwzględnienie. Zaskarżone decyzje okazały się nieprawidłowe.

Zgodnie z treścią art. 114 ust 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U z 2015 r, poz 748 zezm) prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Z treści tego przepisu wynika jednoznacznie, że ponowne ustalenie prawa do świadczeń - zarówno na wniosek osoby zainteresowanej jak i z urzędu - wymaga kumulatywnego spełnienia przesłanek ustawowych wymienionych w tym przepisie, a mianowicie: 1) przedłożenie nowych dowodów lub ujawnienie nowych okoliczności, 2) nowe dowody lub okoliczności istniały przed wydaniem decyzji, 3) nowe dowody zostały przedłożone lub nowe okoliczności zostały ujawnione po dniu uprawomocnienia się decyzji, 4) nowe dowody lub nowe okoliczności nie były znane organowi w dniu wydania decyzji, 5) nowe dowody lub nowe okoliczności faktyczne mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

W sprawie zostały przedłożone nowe dowody w postaci dokumentacji osobowej odwołującego z okresu zatrudnienia w KWK (...), w oparciu o które istniała możliwość odtworzenia wysokości wynagrodzenia przez biegłego sądowego. Dokumentacja istniała przed wydaniem decyzji i została ujawniona po uprawomocnieniu decyzji z dnia 29 maja 2018r. Nowe dowody nie były znane organowi rentowemu, a nowe okoliczności mają wpływ na wysokość świadczenia odwołującego.

Należy stwierdzić, że zgodnie z treścią art. 174 ust. 1 i 3 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2018.1270 -j.t.):

1. Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.
3. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999r.

Natomiast zgodnie z normą art. 15 ust. 1, powołanej wyżej ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Z klei, w myśl art. 15 ust. 4 tejże ustawy w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz
- 4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19.

Przy ustalaniu kolejnych 10 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1 i 2, przyjmuje się lata kalendarzowe następujące bezpośrednio po sobie, chociażby ubezpieczony w niektórych z tych lat przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok nie pozostawał w ubezpieczeniu (art. 16).

Jednocześnie zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy emerytalnej podstawę wymiaru emerytury lub renty dla osób posiadających okresy ubezpieczenia za granicą, o których mowa w art. 8, ustala się na zasadach określonych w art. 15-17.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była wysokość kapitału początkowego ubezpieczonego, któremu zaskarżoną decyzją odmówiono jego przeliczenia oraz wynikająca z tego wysokość emerytury ubezpieczonego. Organ rentowy przyjął, że ubezpieczony w okresach od 30 września 1971 r. do 31 grudnia 1976 r., od 1 lutego 1977 r. do 28 lutego 1977 r., od 1 sierpnia 1977 r. do 31 sierpnia 1977 r., od 1 kwietnia 1978 r. do 30 kwietnia 1978 r., od 1 grudnia 1978 r. do 31 grudnia 1978 r., od 1 maja 1979 r. do 31 grudnia 1979 r. osiągał minimalne wynagrodzenie za prace, albowiem ubezpieczony nie udokumentował za ten okres faktycznie osiągniętych zarobków. Ubezpieczony nie zgadzał się z tym stanowiskiem. Twierdził, że jego wynagrodzenie było wyższe, w związku z czym kapitał początkowy powinien być wyższy, a tym samym powinien on pobierać wyższą emeryturę.

Organ rentowy odmawiając wliczenia do podstawy wymiaru świadczenia tych składników wynagrodzenia kierował się treścią § 21 ust. 1 rozporządzenia z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), zgodnie z którym środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Niemniej jednak przepisy rozporządzenia regulującego postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, zawierające ograniczenia dowodowe, nie mają zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów. Dopuszczalnym jest, więc ustalenie wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dowody zastępcze (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006r. w sprawie I UK 179/06, opubl. w LEX nr 342283; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi, z dnia 21 sierpnia 2013r., III AUa 1768/12).

Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni akceptuje stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Lublinie z dnia 4 października 2012r., w sprawie III AUa 305/12, gdzie wskazano, iż w przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dokumentację zastępczą znajdującą się w

aktach osobowych, takich jak umowy o pracę, angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia, wówczas można uwzględniać tylko takie składniki, które są pewne, wypłacane były w danym okresie stale i w określonej wysokości.

Sąd zgodził się z ustaleniami biegłego, iż wyliczony przez niego wskaźnik podstawy wymiaru świadczenia, w oparciu o zarobki z kolejnych 10 lat kalendarzowych wynosi 164,39%. Biegły sądowy w sposób precyzyjny odtworzył wynagrodzenie ubezpieczonego za sporny okres nieudokumentowany i w obliczeniach uwzględnił tylko i wyłącznie te pewne składniki wynagrodzenia, czyli wynagrodzenie zasadnicze, Kartę Górnika, deputat węglowy, dodatek za pracę poza I zmianą oraz dodatek za pracę w niedziele przyjmując, że ubezpieczony pracował przynajmniej 1 niedzielę w każdym miesiącu. Inne składniki zostały słusznie przez biegłego pominięte, ponieważ albo nie były one wliczane w odtwarzanym okresie do podstawy wymiaru składek, albo nie ma wystarczających dowodów na to, że ubezpieczony je otrzymywał. Obliczony w ten sposób wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego okazał się wyższy od wcześniej ustalonego wynoszącego 150,96 %, co oznacza, że ubezpieczony faktycznie osiągał wyższe zarobki niż przyjął to organ rentowy.

W konsekwencji, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku – na mocy 477¹⁴ § 2 k.p.c. – zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do przeliczenia wysokości kapitału początkowego z zastosowaniem wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w wysokości 164,39% od dnia 1 listopada 2018 r., a więc od pierwszego dnia miesiąca, w którym ubezpieczony złożył wnioski wszczynające postępowania przed organem rentowym.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804.) zasądzając od organu rentowego, jako od strony przegrywającej proces na rzecz ubezpieczonego kwotę 360 zł (2 x 180 zł, bowiem postępowanie toczyło się z odwołania od dwóch decyzji organu rentowego) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) sędzia (del.) Magdalena Kimel